

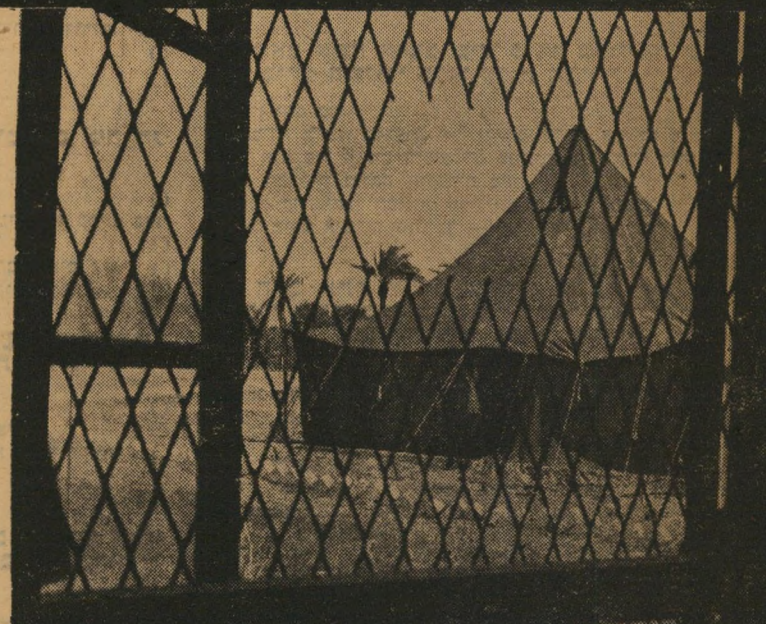
אין שטח אשר מחיצת העדות מורגשת בו כמו בשטח החברתי. אמילו ה. לבן, החושב את עצמו לנאור ומתקדם ביותר, המסוגל להתרעם על כל מקרה של הפליה שהוא רואה, יחשוב פעמיים לפני שיכנס ליחסים חברתיים עם "שחורים". הוא יחנך את בניו לראות בבני עדות המזרח אנשים שווים בכל דבר — אך כרגע שבתו, למשל, תביא הביתה חבר שהור, ידבר אתה על רמה תרבותית, מסורת, הרגלי חיים — כל אלה גורמים המפרידים בינה לבינו, מונעים נישואים. תמונה זו (משמאל) מסמלת את הכעיה בכל הריפותה: קבוצה של "שחורים" עוקבת בעיניה אחרי בחורה אשכנזיה, העוברת על שפת הים בתל-אביב. הם יודעים כי אין כל אפשרות ליצור יחס קרוב יותר. במצבים כאלה משמיעים בחורים כמה שריקות או הערות, הבחורות מדביקות להם את התו: חיות שחורות. לפיכך הופכים יחסים לבת, לבנה, לדבר המעלה את קרנו של הבחור בין חבריו, מעין תחליף לעלייה בסולם החברתי — והוא הדין לגבי יחסים של בת עדות המזרח עם בחור, לבן.

"השחורים הם סגסוגת חיות!"

2 שינוי

קרוב ל-80% מתושבי המעברות כיום הם שחורים. הם גרים באוהלים או בצריפים, דחוסים בחדרים צרים. לרוב הסרים הסידורים הסניטריים האלמנטריים ביותר. הם מתרחצים ליד ברזים משותפים, הולכים לבתי-שימוש ציבוריים דוחים. הקמת השיכונים לעולים, שהיוותה חלק רציני מתקציב הסוכנות, נפסקה כשהגיע תורם של עולי ארצות המזרח להשתכן בבתי קבע. הגורמים היו, כמובן, כלכליים. אולם למוסדות היה קל יותר להחליט על כך, כי בסתר לבם חשבו האחראים: הרי אין אלה יוצאי אירופה, הרגילים לתנאי חיים נוחים. בתימן ומרוקו היו ברמה נמוכה — ימשיכו כך גם כאן. המעברות, שהוקמו במרכזי ישוב אר-ערים, הפכו בינתיים לתופעת קבע של משכנות עוני. משחו המזכיר לתיירים בצורה עגומה את שכונות הכושים בערי ארצות-הברית.

"הם רגילים לחיות בגנאים ירוקים"

הן עומדות, נערות בנות 12 וזקנות בנות 60, בפינת רחוב, מחכות לעקרת הבית הזקוקה לעזרת שתנקה את ביתה, תקח את ילדיה לטיול. השכר שנקבע בשוק עבודה זה: 450 פרוטה לשעה. אינן הועסקו דרך הלשכה הכללית או פובנויות העבודה הפרטיות, היו מקבלות כמעט כלליות. אולם שם צריך להרשם ולחכות בתור. אין בזה כל דע, אלא שלא תמיד ניתנת העבודה לראשון שנרשם בתור. מכתבים ושיחות טלפון של מעבידים, המבקשים מן הלשכה פועלים, "שאפשר לדבר אתם בשפה אנגלית" הם דבר שבכל יום, "השחורים" נדחקים שוב ושוב לסוף התור — אי יוצאים לר-חובות לחפש עבודה. שם המוצא העדתי אינו חשוב כל כך — כי השכר אינו כל כך גבוה. התו-צאה: מכת האכפלה, שירדה לאחרונה על הארץ, פוגעת במידה מרעטת בבני עדות המזרח בכלר.

3 עבודה